

MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

MATerno-FETÁLNA MEDICÍNA

1. Charakteristika špecializačného odboru

Materno-fetálna medicína je špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá prevenciou, diagnostikou a liečbou zdravotného stavu tehotnej ženy a vnútromaternicového stavu embrya a plodu. Venuje sa diagnostike a zdravotnej starostlivosti o široké spektrum materno-fetálnych ochorení vrátane stavov vyžadujúcich invazívne prenatálne výkony.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 3 roky.

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

- a) odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní lekár ¹⁾ a
- b) odborná spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore gynekológia a pôrodnictvo.¹⁾

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

1. vývoj a anatómia rodidiel vo vzťahu ku gestácii,
2. oplodnenie a ďalší vývoj oplodneného vajíčka,
3. in vitro fertilizácia a embryo transfer,
4. fyziológia a patológia plodovej vody, plodových obalov a pupočníka,
5. hormonálna regulácia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
6. podrobné vedomosti o biochémii spúšťacieho mechanizmu kontrakčnej činnosti,
7. ochorenia súvisiace s graviditou,
8. ochorenia kardiovaskulárneho systému počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,

---

¹⁾ § 33 a 33a zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

9. ochorenia endokrinného systému počas gravidity, pôrodu a šestonedelia, najmä diabetes mellitus,
10. ochorenia uropoetického systému počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
11. ochorenia pečene a pankreasu počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
12. ochorenia zažívacieho systému počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
13. ochorenia štítnej žľazy počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
14. ochorenia nadobličiek počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
15. hematologické ochorenia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
16. imunohematologická problematika v pôrodníctve,
17. infekčné ochorenia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia, vrátane problematiky HIV pozitivity a AIDS počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
18. sexuálne prenosné ochorenia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
19. pľúcne ochorenia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
20. kožné ochorenia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
21. neurologické ochorenia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
22. psychiatrické ochorenia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
23. malígne ochorenia genitálu počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
24. iné malígne ochorenia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
25. manažment tehotnosti, pôrodu a šestonedelia u tehotných žien po transplantáciách orgánov,
26. dôsledky extrémnych spôsobov výživy počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
27. problematika abúzu legalizovaných psychoaktívnych látok a ilegálnych psychoaktívnych látok počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
28. možnosti neinvazívnych vyšetrovacích metód a invazívnych vyšetrovacích metód prenatalnej diagnostiky vo všetkých troch trimestroch gravidity,
29. možnosti neinvazívnych postupov a invazívnych postupov v prenatalnej liečbe plodu,
30. klinická farmakológia počas gravidity, pôrodu a šestonedelia,
31. možnosti pôrodnickej analgézie a anestézie a ich vplyvu na plod,
32. fyziologická neonatológia a patologická neonatológia,
33. možnosti postnatálnej liečby vrodených vývojových chýb plodu (konzervatívnej a operačnej),
34. nové trendy v oblasti materno-fetálnej medicíny,
35. identifikácie násilia páchaného na tehotných, rodiacich a šestonedielkach, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,
36. problematika marginalizovaných rómskych komunít,
37. základné epidemiologické dáta materno-fetálnej medicíny – materská, perinatálna morbidita a mortalita, výskyt vrodených vývojových chýb a využívanie neinvazívnej a invazívnej prenatalnej diagnostiky.

Odporúča sa účasť na domácich a zahraničných kongresoch a odborných stretnutiach zameraných na problematiku materno-fetálnej medicíny.

A.1 Špecifické témy

1. identifikácia násilia páchaného na ženách vo všetkých jeho formách, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,
2. problematika marginalizovaných rómskych komunít.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.1 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

A.2 Všeobecné témy

1. zdravotnícka legislatíva,
2. morálno-etické princípy a platné právne predpisy v oblasti materno-fetálnej medicíny (vo vzťahu k plodu, matke, rodičom a spoločnosti),
3. práva pacienta, vrátane práv osôb so zdravotným postihnutím,
4. systém verejného zdravotného poistenia,
5. systém sociálneho zabezpečenia a lekárska posudková činnosť,
6. znalosť a vykonanie klinického auditu (dôležitosť zberu dát v materno-fetálnej medicíne, ich interpretácia a aplikácia v klinickej praxi),
7. princípy a aplikácia medicíny založenej na dôkazoch (EBM – evidence based medicine).

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.2 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet	
	asistencia	samostatne
ultrazvukové morfológické vyšetrenie v I. trimestri (skrining vrodených vývojových chýb)	-	200
ultrazvukové morfológické vyšetrenie v II. trimestri (skrining vrodených vývojových chýb)	-	200
ultrazvukové vyšetrenie fetoplacentárnej cirkulácie v III. trimestri (podľa Dopplera)	-	200
odber plodovej vody (amniocentéza) pod dohľadom školiteľa	-	30
iné invazívne prenatálne vyšetrenia (odber choriových klkov, kordocentéza) a výkony (napríklad fetocída, zavedenie vesico-amniálneho shuntu, rôzne formy intrauterinnej liečby plodu konzervatívne + chirurgické)	15	-

spracovanie protokolu zdravotnej starostlivosti o tehotnú s hypertenznými ochoreniami v tehotnosti (preeklampsia, eklampsia, HELLP syndróm)	-	10
spracovanie protokolu zdravotnej starostlivosti o tehotnú s inými komorbiditami ovplyvňujúcimi priebeh tehotnosti a vývoj plodu (diabetes mellitus, kardiovaskulárne, pulmonálne, endokrinologické, metabolické ochorenia a pod.)	-	10
spracovanie protokolu zdravotnej starostlivosti o ženu s viacplodovou tehotnosťou	-	10
spracovanie protokolu zdravotnej starostlivosti o tehotnú s hypotrofičným plodom a s plodom s intrauterinnou rastovou reštrikciou	-	10
spracovanie protokolu zdravotnej starostlivosti o tehotnú a vedenie pôrodu u rodičky s predčasným odtokom plodovej vody	-	5
spracovanie protokolu zdravotnej starostlivosti o tehotnú s predčasným pôrodom do 30. týždňa gravidity	-	5
spracovanie protokolu zdravotnej starostlivosti o tehotnú s poruchou placentácie v zmysle abnormálne invazívnej placenty	-	5
spracovanie protokolu zdravotnej starostlivosti o tehotnú s vrodenými vývojovými chybami plodu	-	5
spracovanie protokolu z vyšetrenia plodovej vody (biochemické, karyotyp, DNA)	-	5
vedenie pôrodu:		
vaginálne vedenie pôrodu pri polohe plodu koncom panvovým	-	5
vaginálne vedenie pôrodu pri dvojplodovej gravidite	-	5
inštrumentálny vaginálny pôrod (vacuumextrakcia, forceps)	-	15
cisársky rez pred ukončeným 32. týždňom gravidity	-	10
peripartálna hysterektómia	2	-
resuscitácia novorodenca - simulačný kurz	-	-
resuscitácia tehotnej a perimortem cisársky rez – simulačný kurz	-	-

B.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe

Pracovisko	Dĺžka
pracovisko zamerané na problematiku materno-fetálnej medicíny	5 mesiacov (prax je možné absolvovať aj v mesačných intervaloch v priebehu špecializačného štúdia)
pracovisko zamerané na komplexnú ultrazvukovú diagnostiku plodu a funkčný stav fetoplacentárnej jednotky	2 mesiace
novorodenecké oddelenie	1 mesiac
pracovisko klinickej genetiky	1 mesiac
gynekologicko-pôrodnické pracovisko	27 mesiacov

C. Návrik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. efektívna komunikácia s tehotnou a partnerom pri informovaní o vrodených chybách plodu a ich prognóze ako aj o materských komplikáciách a ich prognóze,
4. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C. absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu, v období kratšom ako 10 rokov, nemusí ich opakovane absolvovať.

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou, ktorej súčasťou je obhajoba písomnej práce.

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

1. identifikovať a viesť komplexnú zdravotnú starostlivosť tehotnej ženy s komorbiditami (napríklad diagnostikovanými prenatálne, ako aj počas tehotnosti kardiovaskulárne, pulmonálne, metabolické, endokrinologické, neurologické ochorenia), komunikácia a koordinácia zdravotnej starostlivosti s ostatnými medicínskymi odborníkmi (interdisciplinárna starostlivosť),
2. vykonať prenatálnu diagnostiku (neinvazívna alebo invazívna) vrodených chýb plodu a chromozomálnych odchýlok a následne viesť komplexnú zdravotnú starostlivosť takejto tehotnosti,
3. vykonať komplexnú zdravotnú starostlivosť o tehotné ženy a rodičky na pracovisku so zameraním na problematiku materno-fetálnej medicíny,
4. vykonať klinický audit a aplikovať zistené vedomosti do klinickej praxe,
5. aplikovať nové postupy zdravotnej starostlivosti v problematike materno-fetálnej medicíny,
6. efektívne komunikovať nálezy prenatálnej diagnostiky, ako aj materské komplikácie s tehotnou ženou a jej partnerom,
7. efektívne zvládať komunikáciu a riešenie možných konfliktov vyplývajúcich z dôsledkov pre, peri alebo postnatálne diagnostikovaných ťažkostí plodu a tehotnej ženy alebo matky,
8. efektívne zvládať komunikáciu materno-fetálnej medicíny so ženami z marginalizovaných komunít.